

Statsbudsjettet 2026 - Høringsnotat – Familie- og kulturkomiteen

Norges kulturvernforbund er paraplyorganisasjonen for de landsdekkende kulturvernorganisasjonene. Våre 32 medlemsorganisasjoner har rundt 2600 lokallag og 270 000 medlemmer totalt. Til sammen utfører de en samfunnsinnsats med opptil syv millioner frivillige timer i året. Dette gjør det frivillige kulturvernet til en av de største aktørene på kulturfeltet.

Betydningen av det frivillige kulturvernet, og viktigheten av engasjement, demokrati og ansvar, trekkes frem i flere Stortingsmeldinger og strategier. Dette ble understreket i Totalberedskapsmeldingen som ble lagt frem i januar 2025, og fulgt opp på kulturpolitisk toppmøte i februar. På møtet ga regjeringen, fylkeskommunene og kommunene mange gode svar på hvorfor og hvordan kultur skal prioriteres i en krevende tid. Flere påpekte viktigheten av å ha kulturtilbud i lokalsamfunnet. Det bidrar til trivsel, kunnskap, fellesskap og tilhørighet. Det skaper møteplasser og styrker demokratiet.

Kultur- og likestillingsdepartementets forslag til statsbudsjett for 2026 reflekterer den utrygge tiden vi lever i, og regjeringens ønske om å legge til rette for ytringsfrihet og et levende kunst- og kulturliv. Dette støtter vi helhjertet opp om. Forslaget om full **momskompensasjon** er en viktig del av dette. Neste skritt vil være at denne blir regelstyrt, slik at det blir forutsigbart for frivillige hva de får momskompensert av utgifter.

Ett av de viktigste punktene for vår del, kulturvernorganisasjonenes driftstøtte som gis over kap. 320 Post 74. Her er det lite å hente i det fremlagte budsjettforslaget. Kun 1/3 av kulturvernorganisasjonene som tilhører departementets sektoransvar, får grunnstøtte i dag. Ingen nye har kommet inn på listen på flere år. Norges Husflidslag fikk et uforståelig og uventet kutt på 1,5 millioner kroner. De øvrige har fått en viss prisjustering, men det er ingen reell økning til våre organisasjoner, slik som vi ser på andre områder. Kulturvernforbundet har de siste to årene fått øremerkede tilskudd til en ny satsing på å etablere fylkesvise kulturvernnettverk, og ble i 2025 anmodet om å legge dette inn som et nytt tiltak i søknaden om driftstøtte. Vi er svært skuffet over at dette ikke ble innvilget.

Vi etterlyser en økning av driftstilskuddene støtten slik vi har sett på andre områder, og mener dette vil være i tråd med regjeringens ønske om å etablere beredskapsordninger for kulturarven og for å styrke kulturtilbud over hele landet, noe som er viktig for både demokrati, ytringsfrihet og totalberedskap.

Vi ber samtidig om at kap. 320 post 55 økes med 4 mkr øremerket kulturverntiltak, da det er stort behov også for prosjektmidler. Det er viktig at disse midlene ikke er politisk styrt.

I tillegg ber vi om en **styrking av kap. 329 post 78 Arkivformål med 2 mill kroner til tidskriftet Aksess.**

Kulturminnefondet - kap. 1432 post 50

Kulturminnefondet er et av de mest effektive økonomiske virkemidlene i kulturminnevernet. I tillegg er det viktig for å nå regjeringens klimamål. I budsjettforslaget for 2026, er det forslått en økning på 3,6 % fra saldert budsjett i 2025. **Vi etterlyser en opptrappingsplan, og mener posten må økes til minst 200 millioner kroner.**

Vi viser for øvrig til høringsinnspill fra våre medlemsorganisasjoner, og støtter opp under disse.

Jørn Holme
styreleder

Hedda Lombardo
assisterende generalsekretær